

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana
Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Kontrola.

Kjer ni kontrole se prej ali slej razpase korupcija. Vse države, ki so poskušale ovirati delo kontrole, ki so bile absolutistično vladane, so prej ali slej razpadle. Rusija je živ primer, da je temu res tako. Ruski državljani ni imel drugih pravic, kot odšteti državi svoj denarni in krvni davek. Kdo in kako upravlja državo, to je bilo vprašanje, o katerem je smelo ljudstvo komaj misliti. Glasovi onih, ki se s tem niso strinjali, so bili s silo zatrti. Tisoče in tisoče najboljših ljudi je romalo v ledeno Sibirijo le zato, ker so se upali dvomiti o božanstvu vsemočnega carja. V takih razmerah se je morala korupcija razpasti do največje ogabnosti. Kdor se je pritožil nad nepravilnim postopanjem kakšnega urada, je bil osumljen kot državni nevaran element, ter je moral brez preiskave v ječo. Politične nasprotnike je znala vladajoča klika na isti način odstraniti. Krivice, ki so se nad ljudstvom godile, so kričale po maščevanju; tirale so ruski narod vedno bolj v prepad. Slabiči so se udajali nasilju, prodali svoje značaje, silnejše so pa vlačili v Sibirijo, če niso zbežali v tujino iskat zavetnikov za boj proti tiranstvu.

Vladajoče klike se pa ne poslužujejo le nasilstva, da onemogočijo kontrolo nad svojim delovanjem. Čestokrat skušajo izrabljati patriotska čustva prebivalstva v to, da zakrijejo svoje špekulacije. Posebno pri nas v Jugoslaviji se je ta metoda že kar udomačila. Začasno narodno predstavništvo je prekucevalo kozle, da se je cel svet zgražal nad njimi. Če je pa naše časopisje kdaj priobčilo kako kritiko takega gospodarstva, so pa gospodje slogaši takoj zatirjali, da smo v službi tujih interesov. Mi se takih očitkov ne bomo strašili. Zavedamo se, da smo s svojo kritiko prepredili marsikateri udarec, ki

bi ga sicer ljudstvo doživelo. Vodili bomo še dalje strogo kontrolo ter sporočali javnosti vse, kar bi utegnili delavnemu ljudstvu škodovati, če bomo le zvedeli pravočasno. Naše čitatelje pa prosimo, da nas pri tem delu krepko podpirajo. Pridobivajo naj nam naročnikov, da bo naša kritika čim izdatnejša, podpirajo naj nas tudi z dopisi, da bo list čimbolje o vsem poučen. Kjerkoli se godi komu krivica, kjerkoli opazite kak nered, pišite nam, radi se bomo za stvar zavzeli. Seveda je treba povedati le to, kar je res.

Kakor je potrebna kontrola javnosti, prav tako in še veliko bolj je pa potrebna kontrola vodstva proletarske stranke. Vedeti moramo vsi do zadnjega, da brez sodelovanja ljudstva ne bo socializma nikdar. Le pridno kontrolirajte vsi. Kar-

koli se vam ne zdi prav, o vsem se pogovorite na svojih sestankih, potem nam pa pišite, prav odkritosrčno pišite vse, kar se vam ne zdi prav. Le tako se bomo izpopolnjevali, brez kritike pa zamrje vsako gibanje. Tudi opozicije bomo prav veseli iz istega vzroka — brez opozicije se ne more razvijati nobena ideja. Želimo pa, da bodi vsa kritika in vse delo opozicije stvarno in res odkrito! Prenehajte z zabavljanjem po gostilnah, začnite pomagati s tem, da vplivate s svojimi nazori naravnost pri vodstvu. Če se vaše zahteve ne bodo upoštevale, dobite vsaj pismen odgovor, ki ga potem lahko porabite za pobijanje sedanjega vodstva na prihodnjem zboru.

Tako se dela stvarna opozicija, za katero vam bo proletariat hvaležen.

Narodni socializem in invalidi.

Včeraj smo prinesli uradno poročilo o znižanju podpor invalidom in vdovam. Pripomnili nismo ničesar, saj naši čitatelji sami dobro razumejo take obznanje. Danes se moramo vrniti k stvari, da pojasnimo socialistični čut »Jugoslavije«. Ta piše namreč 3. januarja o tem in pravi zadovoljno:

»Novi zakon torej na eni strani odjemlje, da more na drugi strani potrebnejšim pravičnejše dodeljevati.«

Invalidom, ki imajo »samo« dva otroka, ni treba pomoči, čeprav jim je priznana 50%na nezmožnost za delo, to se pravi, čeprav si morejo zaslužiti le polovico toliko, kakor zdravi ljudje. Da bo več takih »nepotrebnih«, so se vršili ponovni pregledi, kjer so bili invalidi z več % potisnjeni nazaj na 50%. To vse zato, da bo mogoče dati podporo tistim, ki so je bolj potrebni. To »Jugoslavija« ve — njen socialni čut ji pa pravi, da je prav tako.

Slišali smo, da narodni socializem sploh zelo napreduje. V uredništvu »Jugoslavije« se pripravljajo baje veliki načrti. Predlagala bo, naj se državne podpore sploh odpravijo, invalidi naj si pomagajo drug drugemu. Prihodnja invalidska obznana bo imela sledeče predpise:

1. Vsak invalid, ki mu manjka ene noge, naj vzame na rame po enega takega, ki mu manjka obeh nog. Obe rodbini spadata seveda na iste rame.

2. Kdor ima samo eno roko, naj dela vsaj še za enega takega, ki nima nobene — Rodbini spadata seveda tudi v delokrog iste roke.

3. Kdor ima eno samo oko, naj skrbi tudi vsaj za enega takega, ki je slep na obe oči. Gleda naj seveda tudi za obe družini. (Op. ur.: Ker se je »Naprej« zmanjšal, smo morali izpustiti daljnih 43. točk. Čitatelji jih dobe v kratkem pri »Jugoslaviji«. Samo zadnjo bomo še ob-

Časnikarstvo v Tennessee.

Zdravnik mi je rekel, da bi južno podnebje ugodno uplivalo na moje zdravje, in tako sem se odpravil dol v Tennessee in sem dobil službo kot sourednik »Jutranje glorijske in bojne krike Johnson-Countyja«. Ko sem svoje mesto nastopil, sem našel glavnega urednika sedečega na trnogatem stolu, pri čemer so njegove noge počivale na mizi iz smrekovine. Še en stol iz smrekovine je bil v sobi in še drug

»Urednik memfiške »Lavine« je na sledeči milosrdni način posvetil nekemu dopisniku domov, ko ga je označil za radikalca: — »Ko je kača s črnim srcem zapisal prvo besedo, ko je bil v sredi, ko je dostavil svojim i-jem pike in svojim tem črtice in ko je svojo periodo izvil iz sebe, je vedel, da je izkuhal stavek, nasičen ničvrednosti in razgnet od lažnjivosti.«

Exchange.

polomljen stol in obadva sta bila napol zakopana pod časniki in stopci in rokopisnimi polami. Videl sem še leseno škotljo za svižec, napoljeno s smotkovimi odrezki in »starimi vojaki« (čiki), in poleg tega peč, katere vratca pa so visela samo na gorenjem tečaju.

Glavni urednik je bil oblečen v črno suknjo z dolgimi škrici in v hlače iz belega platna. Njegovi škornji so bili majhni in lično namazani. Imel je nagubano srajco, velik pečatni prstan, ovratnik starofrankovske oblike in pisan robec okoli vratu z navzdol visečimi krajci. Letnica te obleke je bila nekako 1848. Kadil je smotko, napenjal se, da najde kako misel, in si precej razkuštral kodre, ko je šel z roko skozi lase. Krog sebe je lučal strahovite poglede, iz česar sem spoznal, da kuha še posebno hudoben uvodnik. Rekel mi je, naj pregledam liste, ki so prišli v zameno, naj lih posnamem in nekaj napišem o »duhu tennesseškega tiska«, pri

čemer naj stisnem v članek vse, kar bi bilo po dozdevi zanimivo.

Napisal sem torej, kar sledi:

»Duh tennesseškega tiska«.

»Uredniki poltedenskega »Potresa« si očitno niso na jasnem glede železnice, ki bi naj vozila v Ballyhack. Družba nikakor ne meni, da bi Buzzardville pustila na levi. Nasprotno, ta kraj smatra kot eno najvažnejših točk na prog in si zato ne more želeči, da bi ga pustila na strani. Gospodje pri »Potresu« bodo svojo zmoto seveda z veseljem popravili.

»Gospod John W. Blossom, izvrstni urednik »Groma in bojne klica svobode« iz Higginsvillea, je včeraj dospel v to mesto. Izstopil je od van Buren - Housea.

»Opažamo, da je naš tovariš pri »Jutranjem vrišču« v Mud - Springsu zapadel krivemu mnenju, da ni izvolitev van Wertja trdnostjoče dejstvo; toda še predno ga dohitijo naše opozorilo, bo svojo napako

javili, ker tako preprosto rešuje vprašanje šurnega delavnika).

47. Invalidom je prepovedano delati več kot 24 ur na dan.

Slepim invalidom prerokujemo, da jih bo narodni socializem ozdravil: spregledali bodo.

Politične vesti.

+ Med radikali, ki niso radikali. Belgrajski „Balkan“ javlja, da namerava vseučiliški profesor dr. Božo Marković izdajati „Odjek“, ki bi naj reformiral radikalno stranko in jo odcepil iz bratskega objema z demokrati. „Najmočnejša in najsimpatičnejša (au!) stranka med Srbi so brez dvoma radikali... Kljub temu niso mogli navezati nase vsega našega naroda... Obstoja torej neka praznina v našem političnem življenju in to praznino želi izpolniti dr. Božo Marković...“ To so zanimivi pojavi. Pomislite, prijatelji: najprvo Pašić pa Protić skupaj, potem Pašić sam, nato Protić, nazadnje dr. Marković — vsi ti ljudje iščejo nekaj, kar do danes niso našli: izgubljene simpatije srbskega naroda za svojo stranko. Ali jih bodo sploh našli zanj, če je v svoji notranjosti že tako segnata, da se ne more povzpeti na temelju poštenosti iz same sebe in če jo morajo reševati poedinci? Nikoli! Ljudstvo postaja politično zrelejše in na simpatije, ki slonijo na starih sporočilih ne da več mnogo. Vrag naj jih vzame simpatije in stranke, ki se opirajo nanje in ne na odkritosrčna načela! Nam ni mnogo na tem, če se zdrobi na tisoč koscev stranka radikalcev, ki so radikalni le tedaj, kadar je treba v družbi s kakimi „demokrati“ zavijati proletarskemu sloju vrat, res nam ni nič na tem; hoteli smo le pokazati konec, do katerega prispe vsaka stranka, ki ji je poštenost zadnja briga ter individualistični nagon prva skrb.

+ Ena izmed modrosti. V nekem meščanskem listu beremo originalno brzojavko, ki diši precej po nemirni vesti, ki si daje sama sebi poguma. Pravi tista originalna brzojavka, da so izjavili trije delegati na francoskem komunističnem kongresu, ki so se bili udeležili seje izvrševalnega odbora III. internacionale, da je svetovna revolucija končana. Potemtakem bi moralo biti konec tudi socializmu. Da bi vsaj meščani sami verjeli svojim modrostim! Polovico dela in časa bi nam prihranili.

+ K vstaji v Indiji. Revolucionarni indijski narodni svet je izvolil skoro soglasno znanega ljudskega voditelja Gandhija za diktatorja v boju proti pritepenemu britanskemu imperializmu. Gandhi

pridiguje zakonito vojno proti Angležem, pri kateri naj bi ne tekla kri, vendar pa je skoro gotovo, da mu je tako pridigovanje le radi lepšega in da v resnici navaja probujajoči se indijski proletarijat v drugačen boj zoper tujca-izkoriščevalca. Ker je torej pričakovati, da ga Angleži raditega prej ali slej spravijo po visokih načelih, ki so jih za vojne proglašali v imenu »narodne samoodločbe«, na »varno«, kakor so spravili te dni egiptovskega revolucionarja Zaglul-pašo na »varno“, je indijski narodni svet Gandhiju določil že kar vnaprej namestnika za priliko, da bi se mu kaj takega pripetilo. Dolgo Angleži ne bodo imeli z Indijo več svojega »špasa«.

Dnevne vesti.

Nekaj hrvaškega za našo policijo. V zagrebškem »Obzoru« beremo med drugimi interesantnostmi: Verifikacijski odbor je sklenil, da razveljavi mandat socialističnega poslanca Pernota, ki je izvoljen po skupni socialistično - komunistični listi. Ob tej priliki so socialisti vložili protest. — Ko smo to izvirnost prebrali, nas je minilo veselje do življenja.

Kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno? Število odgovorov že mnogo nad tisoč! trobi včerajšnje »Jutro«. Tudi »Agramer Tagblatt« se bavi s tem vprašanjem v svojem novoletnem uvodniku ter priporoča, naj bi prepustili vsi politiki starini svoja mesta mladim možem, ki plujejo s tokom časa.

Ruski generali v Jugoslaviji. V nekem hrvaškem listu beremo zanimivo vestico: V Subotici igra ruski general Zemkar v kavarniškem orkestru. Drug general se bavi s čevlarsko obrtjo. Dva nižja oficirja sta trgovska pomočnika. Četvorica ruskih častnikov prodaja po mestu liste, a dvojica čisti čevlje. — To pa ni še nič. Poznamo ruske generale in še višje glave, ki se bavijo, odkar so prišle (odkar so jih pozvali) iz slovanske vzajemnosti k nam, ki se torej bavijo z lepim in koristnim poslom posedanja in večnega svatovanja. Za to njih marljivost jim naša vlada plačuje (uradno povedano) letno 30 milijonov dinarjev, toliko si vlada še upa povedati. Kaj, če bi jih vlada sedaj, ko so se lepega posla že dobro naučili, poslala nekoliko praktičrat v domovino, med boljševice? Ti jih morno rabijo.

Od milijard, ki jih razsijlje vlada za našo armado, odpade velika vsota na oficirje. V naši ljudski državi imamo po izkazu ministrstva vojne in mornarice dve vojvodi, 24 generalov, 424 polkovnikov, 462 podpolkovnikov, 1097 majorjev, 861

kapefanov I. razreda, 1176 kapefanov II. razreda, 815 poročnikov in 1537 podporočnikov. Za prosveto in kulturo izda naša vlada v primeri z milijardami, ki gredo za armado samo nekaj sto milijonov, pa še ti gredo v kulturne namene dvomljive vrste. Zato pa ni nobeno čudo, da se polnijo jetnišnice, se ustanovljajo nova sodišča in še cela rajda podobnih institucij. Kdaj bo konec te brezglavosti?

Ljubljana.

Uredništvo i nuprava družinskega lista „Kres“ se nahajata od srede 4. t. m. dalje v Židovski ulici 1. I. nadstropje.

Trgovci z dekleti tudi v Ljubljani. Kr. policijsko ravnateljestvo v Ljubljani je prejelo že več obvestil, da so odvedli neznani zločinci več deklet lepotic različnih stanov. Tudi Slovenija se izpopolnjuje po zločincih posebne sorte.

Danes zvečer točno ob 8. uri se vrši v dvorani Filharmonične družbe pod pokroviteljstvom Glasbene Matice koncert Jana Šlaisa (gosli), Ruže Deylove (klavir) in Marije Röhrl-Nostis (sopran). Predprodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici 8/I. in na večer koncerta pri blagajni.

Umri je v visoki starosti 80 let gosp. Rajko Arce, poštni blagajnik v pokouju. Vse svoje premoženje je zapustil v prosvetne namene, predvsem pa slovenskemu gledališču. Skoro polovico premoženja (kakih 500.000 K) je namenil ustanovi za izšolanje dobrih dramatičnih talentov.

Redni občni zbor poverjenišva splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico bo dne 6. januarja 1922. v restavraciji „Zlatorog“ v Gosposki ulici. Začetek ob 9. uri dopoldne.

Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje mesto začasnega lekarniškega asistenta pri splošni bolnici v Ljubljani. Interesentie se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

Železničarjem!

Glede odobritve 13. plače železničarjem so prinesli nekateri ljubljanski časopisi neresnične vesti. Vrhovno vodstvo koaliranih železničarskih organizacij sporoča:

Predsednik vlade g. Pašić je izjavil vrhovnemu vodstvu koalicije dne 31. decembra 1921, da hoče delovati v vladi na to, da se izplača železničarjem pripomoč iz neizčrpanih kreditov prometnega ministrstva iz leta 1920. in 1921.

O višini pripomoči si vlada še ni na jasnem.

brez dvoma sam odkril. Najbrže so ga zavedla nepopolna poročila o volitvah.

„Z veseljem doznavamo, da si mesto Blathersville prizadeva, skleniti z nekaterimi njujorškimi gospodi pogodbo, po kateri bi se slednji obvezali, da stlakujejo skoro neuporabljive blathersvilleske ceste z Nicholsonovim tlakom. Težko sicer, da bo taka pogodba obveljala, odkar je mesto Memphis neke Njujorkčane napotilo, da so mu izkazali podobno uslugo in jim je nato plačilo odreklo. Vendar pa se dnevnik „Hura“ z veliko spretnostjo zavzema za stvar in izgleda, da ima polno zaupanja v končni uspeh.

„Z obžalovanjem smo izvedeli, da je stotnik Bascom, glavni urednik „Umirajočega klica svobode“ pred par večeri na cesti padel in si nogo zlomil. V zadnjem času je bolehal na slabotnosti, ki sta jo izzvali prenapetost in turobnost radi bo-

lezni v njegovi družini, in govorice gredo, da je padel v nezavest zavoljo svoje navade, gibati se mnogo v solcu.“

Podal sem rökopis glavnemu uredniku da ga sprejme, spremeni ali uniči. Njegove oči so švigale preko strani: poteze njegovega obraza so postajale grozilne. Lahko sem izprevidel, da je nekaj narobe. Potem je skočil pokoncu in zavpil:

„Grom in peklo! Mislite, da mi pada v glavo, govoriti o tej živini v takem tonu? Mislite, da bi mojim naročnikom tako vodena prikuha šla v slast? Dajte pero sem!“

Nikoli še nisem videl pero, ki bi tako hudobno drsalo in črtalo, ali tako neusmiljeno oralo po glagolih in pridevnikih nekoga drugega. Ravno, ko je bil sredi dela, ustrelil nekdo skozi odprto okno nanj in pokvari simetrijo njegovega ušesa.

„A“, je rekel, „to je lopov Smith... od „Moralnega vulkana“... pričakoval sem ga že včeraj.“

In pri tem izdri mornarski samokres izza pasu in sprožil. Smith je padel, zadet v bok, na tla. Radi tega strela je Smith, ki je hotel ravno vdruživ ustreliti, zgrešil cilj in rnil nekega nedolžnika. To sem bil jaz. Samo en prst odstreljen.

Nato je glavni urednik nadaljeval s črtanjem in pripisovanjem. Ravno ko je končal s tem, je priletela ročna granata skozi cev pri peči navzdol in eksplozija je raztreščila peč na tisoč koscev. Vendar pa ni bilo nadaljne škode razen te, da mi je eden iz med okoli vršočih drobcev izbil par zob.

„Ta peč jep ovsem pokončana,“ je menil glavni urednik.

Opazil sem, da sem istega mnjenja z njegovim. (Dalje prih.)

O ostalih zadevali vodi vodstvo koalicijske dalje pogajanja z ministrstvom saobraćaja. Predsednik vrhovnega vodstva koalicijske v Beogradu ima nalog, da nam takoj sporoči o delu v prometnem ministrstvu. Opozarjamo vse železničarje, da skliče koalicijska takoj javni železničarski shod, čim dobi poročila iz Beograda.

Opozarjamo nadalje, da je smatrati pravičnim samo ona poročila, ki jih objavlja koalicijska s podpisom.

Koalicijski odbor.

Iz strok. glasanja.

Pivovarna „Union“ v Ljubljani. Pod tem naslovom prinašajo zadnje „Delavske novice“ otročji članek, kateremu sledeče odgovorjam: Kantina v pivovarni Union je brez razlike posla samo za pivovarniško osebje, ker jo je ravnateljstvo postavilo za nas. Kar se pa tiče prednosti prosim pisatelja omenjenega članka, da mi sporoči predelavce in profesioniste, ki pred 12. uro gredo v kantino. Opozarjam pa otroka pri „Novicah“, naj se informira in tudi prebere kuhinjski red, ki je nabit pri vratih. V kantini je prostor za približno 35 oseb, pivovarniških delavcev, ki jedo v kantini, je pa 100—120 in ti imajo pravico, da jim v prvi vrsti postrežejo. Kar se pa tiče privatnih oseb, vljudno prosim neinformiranega otroka, da prej pogodbo, ki je bila sklenjena 16. novembra 1921 sporazumno z najemnikom kantine v varstvo pivovarne in kuhinjskega odbora, prebere, potem se bo premislil, pisati tako otročje članke. Glede naše solidarnosti povem gospodi okoli tega mladoletnega lista v pouk, da sem dosegel pri ravnateljstvu pivovarne „Union“, da postrežejo, kadar prostor dopušča, tudi uslužbencem stavbinske družbe. Prosim torej, ker gre za pravico, da se mi tista otročja oseba pokaže z imenom. — Stern.

Delavcem in delavkam tovarne konzerv na Vrhniki. Staro leto, leto neštetihih krivic s strani tovarniške uprave je minulo; dobivali ste slabo hrano, stanujete v barakah, večji del izven tovarne brez vsake odškodnine; vaše slamnjače so črne kakor dimnikar, kadar pometta tovarniški dimnik; plače so male, a vaše čezurno t. j. ono delo, ki ga opravljate po 10 urnem delavnem času honorira vaš predpostavljeni g. Kl. na ta način, da dobite namesto 15 ur plačanih samo 7 itd.; dogovorjene plače vam isti gospod noče zaračunati; poljubno vas mečejo na cesto, če se zamerite komu od neštetihih komandantov. Kdo bo naštel vse krivice, ki se vam gode? Plačilni listki vam povedo samo ime in izplačano vsoto brez vsakega obračuna — skoro nihče od vas ne ve, koliko ima plače. Delavci, delavke! Zakaj je to mogoče, boste vprašali. Ne zaradi tega, ker je sedež „inspekcije rada“ v Ljubljani, temveč zato, ker niste združeni, niste strokovno organizirani. Zakaj ne? Zato, ker vam kapitalisti trobijo, da so strokovne organizacije brezdomovinske, internacionalne, razdružujejo vas s tem, da vam priporočajo pristop k „Sokolom“, „Orlom“ in v druge mešč. organizacije ter vas medsebojno hujskajo. Mednarodni so kapitalisti tovarne konzerve, kakor nemški žid Weizler, predsednik tovarne Legvart (klerikalec), akcionar J., svobodomislec in demokrat, ravnatelj pa nemški Avstrijec, bivši avstroogrski častnik; vsak drugega verskega in drugega narodnega prepričanja. Delavci in delavke, združite se, kakor se je kapitalizem združil v eno strokovno organizacijo, da vam leto 1922

prinese boljše bodočnost kot preteklo! V obrambi vaših pravic, glasi naj se vaše geslo: Vsi za enega, eden za vse!

Vestnik Svoboda.

Centralno tajništvo „Svobode“ v Ljubljani se je preselilo in se od srede 4. t. m. dalje nahaja v Židovski ul. 1. I. nadstropje. Ravnotam se od srede dalje nahaja tudi uredništvo in uprava družinskega lista „Kres“.

Gospodarstvo.

= **Vagoni in konji.** V Berlin je šel načelnik prometnega ministrstva, da sprejme prvo množino železniških voz, ki nam jih mora Nemčija oddati na račun vojne odškodnine. Na ta račun dobimo sedaj krog 1000 voz, pozneje pa še lokomotive. Da je šel v Berlin načelnik prometnega ministrstva, nam ni pogodu. Trdimo, da bi bil dober zdravnik-specialist bolj na mestu. Temu naj naložijo, da pregleda nemške vagone, če niso morda okuženi s kako nevarno boleznijo. Ali se spominjate, kako je bilo pred kratkim s konji, ki nam jih je Nemčija tudi izročila na račun vojne odškodnine? Ali se spominjate, ljudje? Če so okuženi in bi jih morali poteni na granici prodati, bi bilo evndarile škoda prevoznih stroškov!

= **Izvoz riža in sira iz Italije** je do nadaljnjega zabranjen. Stvar kriči po maščevanju. Saj, če bi naša vlada (obračamo se seveda do g. Puclja) v zameno prepovedala izvoz razne živine, pujskov, konjev, ovac in koz itd. Do nadaljnjega naj bi izvažali samo osle, po dlaki in po pameti. Naše mnenje je, da bi nam tako gospodarstvo precej zboljšalo valuto.

= **Zanimivo gospodarstvo.** Pišejo, da denarja na Dunaju vedno bolj primanjkuje, čeprav dela stroj za tiskanje bankovcev noč in dan. — Morda pa je ravno neprestano tiskanje pisanih papirnih cunj vzrok, da denarja primanjkuje. In končno, komu primanjkuje denarja? Tistim, ki ga v svoje blagajne nalagajo na kupe? Vprašamo, ker bi bil odgovor pereč tudi za nas.

Kulturni vestnik.

Repertoar narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: Torej: Zaprt. Sreda: „Peterčkove poslednje sanje“ C. Četrtek: „Roza Berndova“ D. Petek: Popoldne ob 3. „Peterčkove poslednje sanje“. Izven. Petek: Zvečer ob 8. „Pohujšanje v dolini šentflorjanski“. Izven. Sobota: „Borba“ E. Nedelja: Popoldne ob 3. „Peterčkove poslednje sanje“. Izven. Nedelja: Zvečer „Roza Berndova“. Izven. — Opera: Torej: „Labodje jezero“ D. Sreda: „Werther“ A. Četrtek: „Faust“. Izven. Petek: „Rigoletto“. Izven. Sobota: „Evangeljnik“ B. Nedelja: „Faust“. Izven. Ponedeljek: Zaprt. Torej: „Boris Godunov“ C.

V sredo dne 4. t. m. nastopijo v dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu št. 9. našemu občinstvu do sedaj še neznani umetniki. Kot violinski virtuos nastopi profesor tukajšnjega konservatorija Jan Šlais. Na klavirju ga spremlja ga. Ruža Deylova, bivša gojenka praškega in pariškega konservatorija. Njima se pridružuje ga. Marija Röthl-Nostis, sopranistinja.

Oklic slov. pevskim zborom in pevskim društvom: Glasom sklepa pripravljalega odbora snujoče se Zveze slovenskih pevskih zborov, bo ustanovni občni

zbor te Zveze v petek, dne 6. januarja 1922, na dan sv. Treh kraljev, ob 10. uri dopoldne v pevski dvorani »Glasbene Matice« v Ljubljani, Vegova ulica št. 7, II. nadstropje. Naslov: »Zveza slovenskih pevskih zborov«, Ljubljana, pisarna »Glasbene Matice«, Gosposka ulica št. 8, I. nadstropje.

Književni dar Slovenske Šolske Matice za 1921 bo obsegal troje knjig: Pedagoški Zbornik (164 str.), uredil dr. K. Ozvald. — Telovadba, II. del (s 47 slikami in mnogimi načrti — 112 str.), spisala dr. Pivko in prof. Schaup. — Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol (76 str.), spisal Fr. Fink. Ker bo to vsega skupaj 352 strani ali malene 22 tiskanih pol dobrega pedag.-didakt. berriva za naročnino celih 8 dinarjev, zato pač letošnjim publikacijam SŠM ni treba še posebnega priporočila. Knjige bodo vsak čas dotiskane ter se začno knalu razpošiljati.

Šport.

Športni klub „Primorje“ naznanja svojemu članstvu, da se bo vršil redni občni zbor v petek, dne 6. t. m. ob 10. dopoldne v mestni posvetovalnici na magistratu. — Tajnik.

Najnovejše.

NARODNA SKUPŠČINA JE ODŠLA NA SRBSKE BOŽIČNE PRAZNIKE.

LDU. Beograd, 2. jan. Ker je narodna skupščina odgodena do 16. januarja, ne vodijo nobenih važnih pogajanj. V narodni skupščini je samo nekoliko poslancev, medtem ko so ostali vsi odpotovali domov. Seja finančnega odbora se ni vršila, ker ni bilo dovolj članov navzočih. (To je kaj lepo slišati po včerajšnji visoki delavnosti v fin. odb.!) Uredn.)

DELAJSKE POSREDOVALNICE NAJ BI PREVZELO MINISTRSTVO ZA SOCIALNO POLITIKO.

LDU. Beograd, 2. jan. Ministrstvo za socialno politiko je osnovalo z naredbami v posameznih mestih naše države delavske posredovalnice. Medtem so pokazala potreba takih ustanov tudi v krajih, ki jih ministrstvo ni predvidelo. Radi tega so se na iniciativo delodajalcev in delavcev, osnovale zasebne delavske posredovalnice z enakim delokrogom, kakor ga imajo državne posredovalnice. Tako se je osnovala delavska posredovalnica v Tuzli in še v nekaterih drugih krajih. V pristojnih krogih mislijo, da bi bilo potrebno, da prevzame te posredovalnice ministrstvo za socialno politiko in ž njimi seveda tudi stroške, četudi bi bilo to težko, ker se ne morejo take ustanove splošnega značaja prepuščati zasebni iniciativi. Poslovanje delavskih posredovalnic spada po svojem značaju pod državno nadzorstvo.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV V NEMČIJ KONČANA.

LDU. Berlin, 2. jan. Konferenca funkcijonarjev berlinske krajevne skupine nemške železničarske zveze je sinoči odredila, kakor poroča „Vorwärts“, da se ima v ponedeljek zvečer ob 22. brezpozgojno začeti z delom. V delavnicah se mora začeti z delom najkasneje v torek zjutraj. List „Rote Fane“ priobčuje ta sklep pod naslovom „Pozor železničarji!“ brez komentarja.

LDU. Berlin, 2. jan. Železniški promet se je tekom popoldneva v toliko iz-

boljšal, da so začele voziti mnogobrojno lokomotive, ki so bile oskrbljene s premogom. Blagovni promet še vedno počiva. V državi se prometni položaj zboljšuje. V okrajih Essen, Elberfeld in Breslau se delo še ni začelo. V kölnskem okrožju so stavkajoči zopet začeli delati.

Po svetu.

— Dva statistična podatka iz zasedenega ozemlja. Trst šteje po novem ljudskem štetju okoli 263 tisoč prebivalcev. Pred vojno jih je bilo kakih 220 tisoč in ker se v tem času gotovo niso tako pomnožili, je jasno, da pomeni tistih 40.000 narastka priseljence iz „odrešujoče“ domovine. Sedaj je očito, zakaj ne more domači živeti in čemu se morajo tržaški sodrugi na žive in mrtve bojevati za vsakdanji kruh. Gorica ima 31.000 prebivalcev.

— Kriza avstrijskega časopisja. Z novim letom je vsled velike draginje več avstrijskih listov začelo izhajati v manjšem obsegu, ter je tudi več listov ustavilo dvakratno dnevno izdajanje.

— Na Češkoslovaškem gre našo pot. Na Češkoslovaškem ne sprejmejo več novih nameščenec v državno službo, na Češkoslovaškem bodo število javnih nameščenec sploh omejili. Kakor pri nas. Vemo, kako se te stvari dogajajo. Vemo vsaj, kako se bodo pri nas dogajale. Kdor si se meni zameril, ki sem državotvoren, in kdor nisi kakor jaz državotvoren, hajd na cesto! Ti pa, ki si mojemu pridu prodal telo in nepreštevilne možgane, solnči se še nadalje v solncu moje milosti! Tako pojde pri nas. In drugod morda ni bolje. Kjerkoli jo kaka buržujska vlada zavozi v gnoj, padejo posledice na ljudi, ki jih niso izzvali. Ker če bi drugače bilo, potem bi »državotvornosti« ne bilo treba.

— 37 milijonov galon nemškega alkohola. Iz Berlina poročajo. Administracija nemškega vladnega monopola na alkohol ima še vedno v svoji lasti zaloge alkohola,

ki znašajo 37 milijonov galon in ki predstavljajo vrednost več kot en tisoč milijonov nemških mark. Neki poljedelski izvedenec pravi, da bi ta množina izlita iz sodov, stvorila jezero, globoko 3 čevlje ter pokrivajoče površino 150 akrov.

— Kapitalizem se poslužuje mrtvih vojakov v reklamne svrhe. V nekem listu v vzhodni Švici je bila priobčena vest: Angleško vojaško pokopališče v Vereju. Na zahtevo britskih oblasti se ustanovi britsko pokopališče na zemljišču, ki ga je darovalo mesto Vevey. Pokopanih bo na tem pokopališču 62 britskih vojakov, ki so bili internirani v vojnem času v Švici, 6 britskih vojnih ujetnikov, ki so umrli v Konstancu, in šest britskih vojakov, ki jih je v Švico poslal bridski Rdeči križ. Tvrdba Peter, Cailler in Kohler bo zastoj prekopal in prepeljala mrlice na motornih vozovih na pokopališče v Veveyju v novembru. Tako torej! Ako je vest resnična, so se mrtvi vojaki izrabili v najgrše reklamne svrhe po kapitalistični tvrdki, ki ne da počenega groša, po katerih potih pomnoži svoj profit. Izrabili so torej sedemdeset britskih vojakov, ki so umrli v Švici, da vrnejo dober glas tvrdki Peter, Cailler in Kohler, ki je imela veliko škodo od bojkota na Angleškem in v drugih deželah. Ko so britski vojaki odhajali na bojišče, niso mislili, da jih bodo kapitalisti po njih smrti izrabljali za reklamo. Če bi mrtvi vojaki vedeli, kaj se z njimi godi, bi se obrnili v grobovih ali pa glasno protestirali. Spričo takih dogodkov se človek nehoti vpraša: Kaj pa je kapitalistom še svetega na zemlji, ako izrabljajo trupla tistih za svojo reklamo, ki so odšli na bojišče? Lakomen kapitalist ne pozna etike in morale. Njemu te vse dobrodošlo, kar mu veča dobiček, in vse mu je zoperno, kar mu krči profit.

— Najbolj napredujoča veda brezžična telegrafija je presenetila svet z novim uspehom. V Eiffelovem stolpu v Parizu so pred par dnevi izvajali koncert, katerega so s pomočjo brezžičnega tele-

fona poslušali tudi Belgijci v Bruslju. Zadnjič pa smo poročali, da so v New Yorku peli mašo, ki se je na isti čudoviti način udeležilo 100.000 oseb!

— Pisatelj Vladimir Korolenko je v Poltavi umrl. Rojen je bil l. 1853. v Žitomiru na Volinskem in se je s svojimi deli povzpел med prave ruske pisatelje.

— Kapljice resnice se boji ameriški imperializem. Wilson namerava izdati svoje »Spomine«, pa je raditega po Ameriki nastal velik hrušč. V zbornici bodo neki poslanci predlagali zakonsko naredbo, s katero bi bilo Wilsonu prepovedano, priobčiti svoje spise. Kako bi mogli gg. višji Amerikanci bolje dokazati kot na ta način, da niso tako čisti greha, da je šla svetovna demokracija v zadnjih letih nekam rakom zvižgat? In kaj Wilson?! Če spregovorijo tisti, ki jih je Wilson poslal v evropsko klanjico, tedaj ne kaplja več resnica po kapljicah, temveč se vsuje kakor iz prevrnjenih polnih čebrov!

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA / OMEJENO ZAVEZO

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Na nižje cene!

Na nižje cene!

VULKAN tvornica gumijevih izdelkov v Kranju

izdeluje

prvovrstne podpetnike.

Čsto domače podjetje!

Svetovno priznana kvaliteta.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana d z o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64.

Brzjavni MERAKL, Ljubljana.

Telefon 64.

Emailni laki.

Prav firnež.

Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum lak za pode. „MERAKL“, Emailni lak. „MERAKL“, Brunoline.

Čeniki se začasno ne razpošiljajo!

Naj ečja zaloga

klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruza z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.20 ·82.

Društveni delež K 17.103·71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2,963.093·48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.